

אין עור מליבדו
עיר יהוד ומיוחדת

בית שלמה

פרוייקט ה'תשס"ב קמא ו'תא"ץ הדם רגלי אי זה בית אשר תבנו לי ויא זה מקום מנוחתי

פרשת אמור תשפ"ג
גליון 337
נא לשמור על קדושת הגליון
נא לא לעיין בו בשעת התפילה וקריאת התורה

לעילוי נשמת
מורי ורבי יצחק ב"ר יעקב יגן
הרה"ק רבי חיים אבישלום ב"ר עזרא מו"ר אבי ר' דוד שלום ב"ר שלמה דב ר' זאב ב"ר משה חיים
הרה"ק רבי יהודה לייב פיסטיגר מקאלמיי
הרה"ק רבי אריה לייב צונץ ב"ר משה
הרה"ק רבי ישעי' מקרעסטייר ב"ר משה
הרה"ק רבי יצחק אייזיק
הרה"ק רבי יוסף משה ב"ר יקותיאל זלמן
הרה"ק רבי יצחק הלוי ב"ר יעקב יוקל
הרה"ק רבי משה ב"ר יצחק אייזיק
הרה"ק רבי יוסף מאיר ב"ר שמואל צבי
הרה"ק יצחק אייזיק סאפרין מקאמראנא
ב"ר אלכסנדר סענדער
הגה"ק רבי שלמה אפרים ב"ר אהרן
הרה"ק רבי ירחמיאל ב"ר יעקב יצחק
הרה"ק רבי אביגדור קרא ב"ר יצחק
הרה"ק רבי אליעזר ב"ר שם טוב

פרפראות בדרך מוסר על פרשת השבוע
יוצא לאור ע"י עמותת "משנה שלמה" כל הזכויות שמורות

לקבלת גליון זה למייל שלהו בקשה ל- MISHNA.SHLEMA@gmail.com | לתרומות והקדשות ולהפצה 052-580-2345

"ובת פהן פי תהיה לאיש זר הוא בתרומת הקדשים לא תאכל" (כ"ב, י"ב)

ידוע כי דברי תורה של האדם הם כמו ילדיו עוד ידוע כי הצדיק נקרא כהן בנוסף ידוע מאמר הגמרא בברכות לה. כי מי שיש בו יראת שמים דבריו נשמעים לאחר ההקדמה הנ"ל נפרש בס"ד את הפס' הנ"ל פעמים אנו רואים כי ישנו אדם שיש בו יראת שמים גדולה שמדבר אל אדם מסוים ואין הוא מקבל את דבריו אזי כיצד מתיישבים דברי הגמרא כי מי שיש בו יראת שמים דבריו נשמעים. ניתן לתרץ זאת בס"ד כי יש צורך כי גם האדם השומע יהיה כלי מקבל לשמוע את דברי הצדיק שכן אם האדם הוא בעל עברה ח"ו אזי הוא סתום ואטום מלקבל דברים שבקדושה ואל זה ירמוז הפסוק הנ"ל בת כהן

היינו דברי התורה של הצדיק הנאמרים לאיש זר היינו בעל עברה היא בתרומת הקדשים לא תאכל היינו לאותו האיש זר דברי התורה של הצדיק לא יעזרו לו להתרומם ממקומו באם לא יעשה תשובה ויצא ממצב של זר למצב של בעל תשובה כי אין הורברים תלויים רק באומר אלא גם בשומע ויש על המשמיע לדעת לפני מי הוא מדבר שכן אם הוא המשמיע בעל יראת שמים הוא יודע שיש לדבר אל מי שעשה הרחוק תשובה קודם אך אם המדבר דיבר מתוך כבוד וגאווה העיקר לדבר שיש בוה מן הגאווה היינו שאין בו יראת שמים מלאה אז אין להתפלא שדבריו גם לא נשמעו

"וכהן פי יקנה נפש קנין פספו הוא יאכל בו ויליד ביתו הם יאכלו בלחמו" (כ"ב, י"א)

רש"י במקום מפרש "עבד כנעני שגופו קנוי" ולפי פירושו של רש"י הקדוש ניתן לבאר פס' זה בס"ד על דרך הרמז כי כהן שהוא הצדיק כידוע שעבד על תאוותיו ותענוגי גופו והכניע אותם בחינת עבד כנעני אזי הגוף משתעבד לנפש וכך זוכה הצדיק שהוא מושל בגופו ולא גופו מושל בו שזה בחינת קנה נפש היינו שהנפש היא המוליכה את האדם ולא גופו ואז אדם כזה תורתו משתבחת והוא זוכה לחדש חידושי תורה המכונים לאמת שזה בחינת ילדיו ככתוב עיקר תולדותיהם של צדיקים תורה ומעשים טובים וזהו שנאמר ילדי ביתו ועוד ידוע כי כל המלמד את בן חברו תורה כאילו ילדו היינו שלאדם כזה גם יהיו תלמידים שילמדו את תורתו ככתוב הם יאכלו בלחמו דהיינו תורתו שכן אין לחם אלא תורה כפי שנאמר לכו לחמו בלחמי

וכן כותב רבינו נחמן מברסלב ז"ע כיצד יכול האדם לזכות לתשובה "מי שרצה לזכות לתשובה, יהיה רגיל באמירת תהלים, פי תהלים מסגל לתשובה. פי יש מניעות רבות מאד מלעשות תשובה. פי יש אהוד שאין לו התעוררות כלל לתשובה. ואפילו מי שמתעורר לעשות תשובה, יש כמה מניעות לזה, פי יש כמה ששער התשובה סגור בפניהם, ויש שאינו יודע להגיע אל השער השני, לו שדרף שם דיקא צריך לשוב להשם תבנה, וכיצא בזה שארי מניעות המונעים את האדם מן התשובה. עד שיכול חס ושלום, לבלות זמיו ולמות בלא תשובה, חס ושלום. ועל כל זה מסגל אמירת תהלים, שאפילו אם אין לו שום התעוררות לתשובה, על ידי תהלים יזכה להתעורר לתשובה. פי כל אדם ואדם פני מה שהוא, יכול למצא את עצמו בתוך אמירת תהלים, ועל ידי זה יזכה להתעורר ולעשות תשובה ולבוא לשער של תשובה השני לנשמתו, ולפתח השער עד שיזכה לתשובה שלמה. ועל ידי זה ישוב השם תבנה אליו וירחמהו אשרי לו. על-כן בימי אלול ועשרת ימי תשובה עוסקין כל ישראל באמירת תהלים. פי אמירת תהלים מסגל לתשובה. אבל צריך לעסק גם בכל השנה פלה באמירת תהלים בכונה, כדי לזכות לתשובה פנ"ל" עכ"ל ועפ"י הנכתב כאן ניתן להבין את הלשון מקרא קודש שנכתב בפס' הנ"ל שהוא ספר התהילים

פרקי אבות - פרק ב' משנה ד'

הוא היה אומר, עשה רצונו פרצונה, כדי שיעשה רצונה פרצונו. פסל רצונה פרצונו, כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונה. הלל אומר, אל תפרוש מן הצבור, ואל תאמן בעצמך עד יום מותך, ואל תדין שסופו להשמע. ואל תאמר לכשאפנה אשנה, שמא לא תפנה

הם נמצאים ועל האדם לעשות את תיקונו איפה שהקב"ה הניח אותו שאם לא כן לא היה הקב"ה מביאו לאותו מקום ומעמד ניתן לראות את היסוד הנ"ל במשנה זו אל תאמר לכשאפנה אשנה, היינו לכשאפנה היינו כשאעבור למקום מגורים אחר, אעבור למקצוע אחר, אשנה היינו אשתנה, אשנה את דרכי לטובה ואחזור או בתשובה שמא לא תפנה שמא לו תזכה לעבור למקום אחר כי לא היה זה רצון ה' כלומר הקב"ה קבע לאדם את תפקידו והניח אותו בדיוק במקום בו הוא צריך לבצע את התיקון

ידוע הכתוב בספרים הקדושים כי לכל אדם יש תפקיד בעולם ולצורך תפקידו הקב"ה הוא לאדם לכל הצרכים אותם הוא צריך לצורך מילוי תפקידו ומוליך אותו לכל המקומות בהם הוא צריך לעשות את תיקונו. פעמים אנו מוצאים אנשים שאומרים במקום זה אין אני יכול לחזור בתשובה או בעבודה זו אין אני יכול ללכת בדרך של תורה ומצוות אך אם הייתי במקום אחר אזי הכל היה שונה והייתי יכול לעשות את רצון ה' כדבעי מה שאין כן במקום זה. התשובה לאנשים אלו היא שדווקא רצון ה' הוא שיעבדו אותו במקום בו

לה מרן זצוק"ל את דבריו ואמר כי תפקידו של בעלה הוא כנראה להיות עסקן שעוזר הרבה לתלמודי תורה וארגוני חסד ולצורך כך נתן לו הקב"ה את כל התכונות הדרושות לו לצורך מילוי תפקידו הנ"ל אך אם את לא רוצה שבעלך יבצע את תפקידו בעולם אזי או שהוא ילך מהעולם או שהקב"ה יקח את כל תכונותיו של בעלך שהרי מעתה אין לו צורך בהם כלל כמוכח שהאשה הסכימה מיד שבעלה ימשיך בכל עיסוקיו על הצד הטוב ביותר ה' ישמרנו ויצילנו וידירכנו על דבר כבוד שמו שנבצע את תפקידנו בעולם למען שמו יתברך

שלו ואם האדם אומר שאין הוא יכול לעשות את תפקידו אזי הוא קטן אמונה ויכול להיות שלא יהיה יותר כיוון שאין לו יותר צורך להיות כי אין הוא רוצה לבצע את תפקידו בעולם וזהו שמה לא תפנה כי כל מהות חיותו של האדם הוא לצורך תפקידו בעולם וזה במקום בו הוא נמצא ואם אין הוא רוצה בכך אזי אין לו צורך יותר בחיים ויש סיפור עם מרן הרב זצוק"ל שפעם ניגשה אליו אשה ודרשה שהרב יהיה לבעלה שהיה עסקן מוצלח לפרוש מכל תפקידיו ולהתמסר יותר לביתו הפרטי אמר לה מרן הרב שך שתדע כי אם יעשה זאת אחת מהשתיים יקרה או שבעלה ימות ח"ו או שייקחו ממנו כל תכונותיו הטובות שלכן התחנתה אתו ויהיה לה בבית בעל "שלאפר" והסביר

משנת הצדיק – חכם עזרא עטיה זצוק"ל זי"ע – י"ט אייר (שישי)

הרב עזרא עטיה נולד בחלב (ארם צובא) שבסוריה לרב יצחק עטייה והרבנית לאה, שניהם ממשפחות רבנים בקהילה החלבית. מצד אביו הוא צאצא של הרב שם-טוב עטייה תלמידו של הרב יוסף קארו המיוחס עד דוד המלך ומצד אמו הוא צאצא של הרב אליהו שמאע הלוי מחבר הספר "קרן אשה". חכם עזרא נולד אחרי שנים רבות שבחן התקשתה אמו להביא ילדים. מטופר כי אמו הלכה עד לעיר טרף שבצפון חלב, להתפלל בבית הכנסת של עזרא הסופר ושם נדרה שאם תיפקד ותלד בן, תקרא את שמו עזרא ותקדיש את כולו לתורה.

בילדותו התחנך הרב עטיה בעיר חלב אצל הרב יהודה (אצלאן) עטייה והרב שאול מטלוב עבאדי. כבר בגיל צעיר ייעדו הרב אצלאן לגדולות והחל ללמוד מסכתות קשות בש"ס. המשפחה עלתה לארץ כאשר היה הרב בגיל 16. על אף המצב הכלכלי הקשה ביותר של המשפחה לא נשלח הרב עזרא לעבוד לפרנסת הבית, בשל הבטחת אמו להקדיש אותו לתורה. הרבנים עזרא הררי רפול, שלום הדאיה ואברהם חיים עדס התחייבו לתמוך בו כלכלית בעזרת עשירי הקהילה החלבית, על מנת שימשיך לדבוק בתורה. הרב עטייה נודע בהתמדתו. הרב יצחק ניסים סיפר כי הרב עזרא עטייה שימש לו כמקור השראה ללימוד בהתמדה. בשנת 1907 הוא החל ללמוד בישיבת אוהל מועד, לימים ישיבת פורת יוסף, כשרם לבעלה הישיבה היו הרב רפאל שלמה לניאדו והרב יוסף ידיד הלוי. בישיבה היה נחשב לעילוי וזכה אף להיות חברותא של הרב יוסף ידיד הלוי. בשנת 1908 הוא התחתן עם בוליסה סאלם, בתו של הרב אברהם סאלם.

בתחילת מלחמת העולם הראשונה התבקש על ידי הרב אברהם חיים עדס לעבור למצרים על-מנת לחמוק מגיוס לצבא העות'מאני כך שיוכל להמשיך ללמוד תורה. במצרים לימד תורה במשך שמונה שנים בישיבת "כתר תורה" ובישיבת "אהבה ואחוה". כשחזר לארץ החל ללמד בישיבת פורת יוסף שנסודה ב 1923-1922. כמשגיח, לאחר מותו של ראש הישיבה, הרב רפאל שלמה לניאדו, נתמנה לראש הישיבה. הוא כיהן במשרה זו במשך 45 שנה, עד לשנת 1970.

בישיבה זו הרב עטייה תלמידים הרבה, ורבים מהם הפכו לאחר מכן להיות ראשי קהילות בישראל בארצות הברית ובדרום אמריקה. המפורסם מבין תלמידיו הוא הרב עובדיה יוסף אשר הרב עטייה שימש בעבורם כבא רוחני. תלמידים מפורסמים נוספים הם: הרב יהודה צדקה, הרב בן ציון אבא שאול, הרב מרדכי אליהו, הרב חיים דוד הלוי, הרב דוד שלוש, הרב ציון לוי והרב ברוך בן-חיים. הרב עטייה מונה להיות חבר בבית הדין הספרדי, תפקיד אותו מילא 20 שנה. הרב היה מקובל מאוד על הרבנים צבי פסח פרנק והחזון איש. החזון איש אמר עליו שסברתו כשל אחד מן הראשונים.

חכם עזרא עטיה נפטר במוצאי ל"ג בעומר, י"ט באייר תש"ל (1970) הוא נטמן בהר המנוחות בגבעת שאול בירושלים. השאיר אחריו ישיבה בנים ובת אחת. אחד מבניו, הרב דוד עטייה, היה חבר בבית הדין בירושלים והקים בית מדרש לזכרו בשם "היכל עזרא". סיפר הרב מרדכי אליהו זצ"ל: "כשנפטר מורנו ורבנו הגאון הרב עזרא עטייה ע"ה - ראש ישיבת פורת יוסף, ביקשו ממני להכין את נוסח המודעה, וכתבתי 'רב רבנן, כלומר הרב של כל הרבנים הספרדים בארץ ובעולם. משראה זאת חכם נתן סלם זצ"ל, שהיה גיטו, אמר לי: האם בחיים חיותו הוא היה מסכים שכתבו עליו כך? אמרתי לו: בחיים לא היה מסכים, אבל אחר מיתו ודאי יסכים. אמר לי: מהיכן ש לך חידוש זה? באותו רגע נכנסו דודי, ראש הישיבה הגאון הרב יהודה צדקה זצ"ל, והרב בן ציון אבא שאול זצ"ל, ואמרתי להם: תגידו, מה אמר מרן הרב כשהייתי במקום כזה וכו', ואין הוא פסק את ההלכה. ואמרו לי: כשנפטר מורו ורבו חכם אברהם עדס שהיה בעל רוח הקדש, רצה הרה"ג עזרא עטייה להספידו ולומר עליו 'בעל רוח הקדש' וכו' ואח"כ אמר לעצמו הניצד אספיד עליו כך, הרי בחיים חיותו אם הייתי אומר עליו כך, היה כועס עלי. אח"כ הוא רואה בהקץ את רבי אברהם עדס עומד מול עיניו ואומר לו: תגיד מה שאתה רוצה. בשמיים אין גאווה". אמר להם מרן הרב אליהו: כמו שהרב עזרא עטייה אמר על רבי אברהם עדס את האמת כך אנחנו יכולים לומר עליו את האמת ואין חשש לגאווה. את הסיפור הבא סיפר הרב יוסף חי סימן טוב: בעת שעשו מעמד חנוכה הבית לישיבת 'פורת יוסף' בעיר העתיקה, עשו ערב הוקרה גדול ומכובד לעשרים נדיבי העם כשרמו להקמתה של פורת יוסף, וכאשר נעמד ראש הישיבה הגאון רבי עזרא עטייה זצ"ל לשאת את המשא המרכזי פרץ בבכי, עד שדמעות הציפו את עיניו וקולו נחנק מדמעות, מתח אדיר ניסר בחלל האויר ואלפי המשתתפים התפלאו על מה ראש הישיבה נסער בבכי, הלא עתה קמה וניצבת לה הישיבה בשיא תפארתה בבניין רחב ידיים למרגלות שריד בית מקדשינו ונדיבים רבים משחרים לפתחה, בהשתדלותו הרבה של בעל הבן איש חי רבינו יוסף חיים מבבל זצ"ל, אשר חוזה ברוח קדשו את אחריתה של ישיבת פורת יוסף ושינס מותניו ליסדה ולהקימה. תשובתו של רבי עזרא עטייה לפשר התפוצצותו בבכי לא אחרה מלבוא, לאחד דקות ספורות הוא פתח את דבריו ואמר רבותי, אנו עדיין שרויים בגלות, במקום שיעשו ערב הוקרה לבני הישיבה הממיתים עצמם באהלה של תורה יומם ולילה, עושים הוקרה לעשרים נדיבי העם, למה שלא יעשו ערב הוקרה לרבנים המוסרים נפשם להנחיל את התורה לדורות הבאים, ולבחורים המשליכים אחרי גוים כל תענוגי עולם ועוסקים בתורה ובקידה והתמדה על זה אנו בוהים"

דובב שפתי ישנים – ליקוטים מספרים שפחות מוכרים

גבורת אריה – הרה"ק רבי יעקב יהודה אריה ליב ב"ר יום טוב צבי פרנקל זצוק"ל זי"ע

"וְאָמַרְתָּ אֵלֶיךָ מוֹעֲדֵי ה' אֲשֶׁר תִּקְרָאוּ אֹתָם מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֵלֶּה הֵם מוֹעֲדֵי" (כ"ג, ב')

המוחזן שלהם בתוכם ונה"י של אמו ממש עם המוחזן שלהם בתוכם ואח"כ מתחברין ונכנסין נה"י דאבא תוך נה"י דאמא תוך הו"א נמצא כי בשבת היא קודש עצמה סוד אבא הנקרא קודש ממש הנכנסין עתה אך ביו"ט אשר אין הארה שלו מעצמו וממילא רק מאמא הוא מעצמה ולא מאבא רק ע"י מעשינו אנו קוראין את אבא ומכניסין אותו תוך ז"א ואינו מתלבש נה"י שלו דאבא בעצמו רק באים המוחזן של אבא ונכנסין תוך המוחזן של אמו וכו' לכן אינן נקראים קודש אלא מקראי קודש כי אין עצמו הקודש העליון מתגלה וכו' שנגמשה להם קצת הארה לבד מקדש העליון וע"י תפילתו ומעשינו אנו קוראין ומזמנין למוחזן דאבא ונקר' קודש עכ"ל והנה בין תבין מעצמך שלפי סוד עניניו ב' הפירושים אלו מה מאד צדקו יותר דברי הפירוש שלו עצמו של הרמב"ן ז"ל יותר מה"ב הפי' וכדרכו לפרש עדה"א דוק

וטעם מקראי קודש שיהיה ביום הזה כולם קוראים ונאספים לקדש אותו וכו' והנה מקרא קודש מלשון קוראי העדה וכו' ואונקלוס עשאו מלשון אשר יקרא אתכם באחרית הימים וכו' ור"ל אמרו ארעם במאכל ובמשתה ובכסות נקיה וכו' עכ"ל והנה אחי אעפ"י שהפי' שלו עצמו של הרמב"ן שנפרש שמקרא קודש הוא מלשון קוראי העדה נאמרים הדברים בדרך הפשט אמנם הבחור יבחר בו מה"ב פירושים האחרים כי הדברים מכוונים לסוד העניין כמבואר בפע"ח שער מקראי קודש ור"ל בעניני הפרש שיש בין שבת ליו"ט וכו' כי ביו"ט אין באים בעצמם רק נה"י דאמא לבדו ובתוכם המוחזן מצד אמו לבד ולכן אין הו"ט נקרא קודש אלא מקרא קודש כי הקדש העליון שהוא אבא אינו מתגלה בו בעצמו רק אמו לבד ואח"כ ע"י תפילה ומעשים אנו קוראים ומזמנים את הקודש שהוא אבא שיכנס תוך הבינה וזהו מקראי קודש ולא קודש גמור וכו' עוד יש הפרש ב' כי בשבת באים נה"י דאבא עם

סגולה לפרנסה – לכבד את אשתו

פִּי אִם לְשִׁאֲרוֹ הִקְרַב אֵלָיו לְאָמְנוּ וּלְאָבֵינוּ וּלְבָנֵנוּ וּלְבָתוֹ וּלְאִחֵינוּ" (כ"א, ב') – רש"י – כי אם לשארו. אין שארו אלא אשתו

וכן כותב הבעל פלא יועץ עצה כיצד ישמרו האיש והאשה על שלום ביתם "וזה כלל גדול, כי יהיה ריב בין אנשים או בין איש לאשתו, והאחד היה פוטר מים ראשית מדון ויצא מן השורה ופער פיו לבלי חוק, לו בכח יגבר שכנגדו שלא להשיבו דבר בשעת כעסו מטוב עד רע, אלא ימתין עד יעבור זעם, ואחר עבר יום או יומים אז יוכיחו על פניו בשלום ובמישור ובלשון רכה, ויאמר לו מדוע ככה עשית? מה פשעי מה חטאתי כי דלקת אחרי ובעסת עלי גם כעס על לא חמס בכפי? הייטב בעיני ה' וכדומה דברים טובים. עושה זאת אוהב שלום ורודף שלום, והיה שלום בחילו שלוה בארמנותיו. הן הם מקימי עולם. כמאמר רבותינו ז"ל תולה ארץ על בלימה, שהעולם מתקיים על מי שבוים פיו בשעת מריבה, כי בזה יהיה המחלוקת עקר שאינו מוליד" עכ"ל

ונסביר על פי דברי רש"י הקודש אין שארו אלא אשתו את מה שנאמר באמה העבריה שארה כסותה ועונתה לא יגרע ושם מפרש רש"י שארה מזונות דהיינו הפרנסה כלומר גם אשתו וגם פרנסה באים מאותו שורש שא"ר ומכאן ניתן להבין את דברי הגמרא בבא מציעא (גיט ע"א) "א"ר חלבו לעולם יהא אדם שהיר בכבוד אשתו שאין ברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו שנאמר ולאברם הטיב בעבורה והיינו דאמר להו רבא לבני מחזא אוקירו לנשיכו כי היכי דתתעתרו" כלומר שאם אדם מכבד את אשתו גם פרנסתו מצויה לו בכבוד וניתן לראות רמז נוסף כי המילה שא"ר עולה למניין פעמים נ"ר עם הכולל הם שתי נרות השבת שהאשה מדליקה לכבוד שבת קודש משום שלום בית שכן אם יש שלום בבית יש הכל בבית וזהו מה שאומר רבי עקיבא (סוטה י"ז ע"א) איש ואשה זכו שכניה ביניהם